

Universal Declaration of Human Rights - Gagauz

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Insan Hakların Cümlä Deklaratiyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınan 1948 yılda dekabrinin onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayrılmaz hakların tannması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnäa usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannın üzünü, hem ani ölä bir dünnäa kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyiş gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lääzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lääzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesina yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu Insan Hakların Cümlä Deklaraıyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmaa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üretmälän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naıonal hem halklararası progresiv işlärän onnarın tanıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lâázım olsun hepsi bu Deklaraııyada bildirilân haklar hem serbestliklâr, hiçbir ayırıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lâázım yapılsın hiçbir ayırıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamal mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kışiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lâázım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lâázım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraııyayı bozan diskriminaııyadan hem bölä diskriminaııya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanın hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer konstituııya ya kanon tarafından ona verilân haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmek için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadını göstermek için var hakı, cümlä birtakımlık temelindä, istemää onun daavasını bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

1. Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylı verilmediysä.

2. Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması için yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm naıional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıtta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılsın kendi kişı hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviniä, onun Yazışma saklıluna yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

1. Herbir insanın var haki serbest er diıştırmaä hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.
2. Herbir insanın var haki çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmaa memleketinä.

Yazı 14

1. Herbir insanın var haki sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.
2. Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerine hem printiplerine karşı gidän işlär için.

Yazı 15

1. Herbir insanın var vatandaşlık haki.
2. Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun haki kendi vatandaşlını diıştırmaä.

Yazı 16

1. 1.Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var haki, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerine, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayrılarkan.
2. Evlenmäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.
3. Aylä— cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var haki cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

1. Herbir insanın var haki mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.
2. Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzüm alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din haki; bu haka girer serbestlik diıştırmaä kendi dinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var haki serbestli fikirlerine hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerine uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

1. Herbir insanın var haki uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.
2. Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsini nesoy-sa kuruluşä (asotiatieyä).

Yazı 21

1. Herbir insanın var haki pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılınnan.
2. Herbir insanın var birtakım haki kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.

3. Halkın isteyişi lâazım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lâazım yapılsınar universal hem birtakım seçim hakınan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakı var sotal yardımına hem onun saygılun yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lâazım olan ekonomika, soțial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımınarı hem milletlärarası işbirlii yolunnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

1. Herbir insanın var hakı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.
2. Herbir insanın var hakı hiçbir ayrıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.
3. Herbir çalışan insanın var hakı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, lâazım olduynan, eklener başka sotal yardımınarı.
4. Herbir insanın var hakı kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izininä (otpuskaya).

Yazı 25

1. Herbir insanın var hakı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lâazım olan soțial izmetleri, angısı lâazım olêr korumaa saalını hem varlını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.
2. Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsı uşaklar, duuan evlilikä ya evlilik dısında, lâazım kabletsinnär birtakım sotal yardımını.

Yazı 26

1. Herbir insanın var üürenmāk hakı. En az başlantı hem genel üürenmāk lâazım olsunnar ödeksiz. Başlantı üürenmāk lâazım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol lâazım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmāk tä lâazım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.
2. Üürenmāk lâazım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmāk lâazım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi mületlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.
3. Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmāk forması ayırmaa.

Yazı 27

1. Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesindä hem faydalanmaa onun hayırlarınan.
2. Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soñial hem halklararası düzenä, aungısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklarañiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

1. Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.
2. Haklarını hem serbestliklerini gerçeleştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçeleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem sayılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak boluuna uygun olması için.
3. Bu hakların hem serbestliklerin gerçeleştirilmesi hiçbirtürlü diil läázım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem prinñiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklarañiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilerä veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklarañiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.
